Klapkař/klapkařka (kód: 21-032-H)

Autorizující orgán: Ministerstvo průmyslu a obchodu
Skupina oborů: Hornictví a hornická geologie, hutnictví a slévárenství (kód: 21)
Týká se povolání: Obsluha strojů a zařízení při povrchové a hlubinné těžbě
Kvalifikační úroveň NSK - EQF: 3

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Získávání podkladů z norem a technické dokumentace, potřebných pro obsluhu výsypky nakládacího pásu velkostroje	3
Obsluha klapky velkostroje	3
Ošetřování a údržba jednotlivých částí a systémů výsypky nakládacího pásu velkostroje, odstranění drobných závad	3
Ošetřování a údržba nářadí, nástrojů a pomůcek používaných při seřizování, údržbě a drobných opravách jednotlivých částí a systémů výsypky nakládacího pásu velkostroje	3
Dodržování zásad bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a zásad požární prevence při obsluze, údržbě a opravách výsypky nakládacího pásu velkostroje	3
Orientace v zařízeních, navazujících na činnost výsypky nakládacího pásu velkostroje a v jejich technologických procesech	3
Kontrola strojního zařízení jednotlivých částí a systémů výsypky nakládacího pásu velkostroje	3

Platnost standardu

Standard je platný od: 30.01.2024

Kritéria a způsoby hodnocení

Získávání podkladů z norem a technické dokumentace, potřebných pro obsluhu výsypky nakládacího pásu velkostroje

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Číst schémata velkostrojů obsažená v návodech k jejich obsluze	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Číst výkresy sestavení jednotlivých částí a systémů výsypky nakládacího pásu velkostroje	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Určit umístění ovládacích prvků jednotlivých částí a systémů výsypky nakládacího pásu velkostroje, prvků ke kontrole a seřizování jejich chodu, prvků k údržbě a mazacích míst	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Obsluha klapky velkostroje

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Uvést způsoby seřízení chodu a nastavení provozních podmínek výsypky nakládacího pásu velkostroje podle zadaného typu následně použité technologie	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Popsat způsoby ovládání výsypky nakládacího pásu velkostroje při různých režimech jejího provozu	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Uvést způsoby zajištění zařízení výsypky nakládacího pásu velkostroje při jejím provozu, při přemisťování, odstavování z provozu a opravách velkostroje a proti nežádoucímu uvedení do chodu	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Ošetřování a údržba jednotlivých částí a systémů výsypky nakládacího pásu velkostroje, odstranění drobných závad

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Uvést způsoby provádění běžné údržby výsypky nakládacího pásu velkostroje, vyčištění a promazání jejich jednotlivých částí	Ústní ověření
b) Provést opravu drobných závad strojního charakteru	Praktické předvedení
c) Popsat rozsah a lhůty provádění údržby jednotlivých částí a systémů výsypky nakládacího pásu velkostroje	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Ošetřování a údržba nářadí, nástrojů a pomůcek používaných při seřizování, údržbě a drobných opravách jednotlivých částí a systémů výsypky nakládacího pásu velkostroje

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Uložit, udržovat a podle potřeby upravit nástroje, nářadí a pomůcky, používané při ošetřování, běžné údržbě, drobných opravách, seřizování, řízení a obsluze velkostrojů a jejich částí	Praktické předvedení
b) Hospodárně použít, v případě opotřebení rozhodnout o možné úpravě či nutnosti výměny nástroje, nářadí a pomůcky používané při ošetřování, běžné údržbě, drobných opravách, seřizování, řízení a obsluze velkostrojů a jejich částí	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit obě kritéria.

Dodržování zásad bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a zásad požární prevence při obsluze, údržbě a opravách výsypky nakládacího pásu velkostroje

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Uvést pravidla bezpečnosti a ochrany zdraví při práci při obsluze, údržbě a opravách zařízení výsypky nakládacího pásu velkostroje	Ústní ověření
b) Použít osobní ochranné pracovní prostředky používané při obsluze, údržbě a opravách zařízení výsypky nakládacího pásu velkostroje	Praktické předvedení
c) Uvést pravidla požární prevence při obsluze, údržbě a opravách zařízení výsypky nakládacího pásu velkostroje	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Orientace v zařízeních, navazujících na činnost výsypky nakládacího pásu velkostroje a v jejich technologických procesech

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat zařízení navazující na činnost výsypky nakládacího pásu velkostroje, jejich hlavní části a jimi prováděné technologické procesy	Ústní ověření
b) Popsat způsoby zajištění zařízení navazujících na činnost výsypky nakládacího pásu velkostroje při jejich provozu, přemisťování, odstavování z provozu, opravách a proti nežádoucímu uvedení do chodu	Ústní ověření

Je třeba splnit obě kritéria.

Kontrola strojního zařízení jednotlivých částí a systémů výsypky nakládacího pásu velkostroje

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat provedení vizuální kontroly zábradlí a podlahových roštů přístupových cest, ochranných krytů, stavu dopravních linek, stavu koncových vypínačů, stavu lan	Ústní ověření
b) Určit a popsat způsoby kontroly hlučnosti a teploty ložisek převodových skříní a dalších mechanizmů, seřízení brzd zdvihu a výsuvu výložníků a pohonů pojezdu, úplnosti pojistných zařízení	Ústní ověření

Je třeba splnit obě kritéria.

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

1. Vstupní předpoklady pro účast na zkoušce

Uchazečem o zkoušku může být každá fyzická osoba starší 18 let, která získala alespoň základy vzdělání, nebo účastník rekvalifikace podle zákona č. 435/2004 Sb., zákon o zaměstnanosti.

Zdravotní způsobilost pro vykonání zkoušky je vyžadována a prokazuje se lékařským potvrzením (odkaz na povolání v NSP – (https://nsp.cz/jednotka-prace/obsluha-stroju-v-povrchov)

Autorizovaná osoba zároveň s odesláním pozvánky ke zkoušce písemnou formou sdělí, kde a jakým způsobem se uchazeč může informovat o svých povinnostech a průběhu zkoušky a které doklady/dokumenty musí uchazeč předložit bezprostředně před započetím zkoušky.

Uchazeč si na zkoušku přinese vhodný pracovní oděv.

2. Průběh zkoušky

Před zahájením zkoušky uchazeč předloží zkoušejícímu průkaz totožnosti a případně další dokumenty opravňující k připuštění ke zkoušce uvedené v části 1. Vstupní předpoklady pro účast na zkoušce.

Bezprostředně před zahájením zkoušky autorizovaná osoba seznámí uchazeče s pracovištěm, s organizací zkoušky, s jeho právy a povinnostmi v rámci zkoušky dle zákona č. 179/2006 Sb. a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO), o čemž bude autorizovanou osobou vyhotoven a uchazečem podepsán písemný záznam.

Zkoušející uzná, a tedy nemusí ověřovat, ty odborné způsobilosti, které byly již dříve u uchazeče ověřeny v rámci zkoušky z jiné profesní kvalifikace (nutno doložit osvědčením o získání profesní kvalifikace), a které jsou shodné svým rozsahem i obsahem. Rozsah a obsah odborné způsobilosti určují její jednotlivá kritéria a pokyny k realizaci zkoušky popsané v hodnoticím standardu. Zkoušející tyto odborné způsobilosti neuzná jako již ověřené, pokud by tím nebylo zajištěno řádné ověření ostatních požadavků stanovených tímto hodnotícím standardem (například při nutnosti dodržení technologických postupů a časové souslednosti různých činností).

Zkouška se koná v českém jazyce.

Zkouška je veřejná. Praktická část zkoušky a praktická zkouška není veřejná v případech, kdy to je nutné z hygienických důvodů nebo z důvodu ochrany zdraví a bezpečnosti práce.

V odborné způsobilosti **Ošetřování a údržba jednotlivých částí a systémů výsypky nakládacího pásu velkostroje, odstranění drobných závad** v kritériu b) se jedná o alternaci následujících činností: čištění a promazání kluzných ložisek, kontrola lepených spojů pásů a jejich oprava poškození sponkováním, nastavení správné výšky zdvihu a vyložení vysýpacího výložníku, čištění lávek podél pásu, výměna opotřebených dopadových válečků, upevnění uvolněných šroubů a čepů.

U všech kritérií, která jsou ověřována "praktickým předvedením a ústním ověřením" uchazeč nejprve předvede činnost a následně ji popíše.

Upozornění na podmínky pro výkon povolání (nejde o podmínky pro připuštění ke zkoušce):

- splnění požadavků § 77 vyhlášky č. 26/1989 Sb. ve znění pozdějších předpisů
- nejméně 6 měsíců praxe při provozu velkostroje a absolvování výcviku při obsluze zařízení výsypky nakládacího pásu velkostroje v rozsahu nejméně 20 hodin (vyhláška č. 26/1989 Sb. ve znění pozdějších předpisů)

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, je oprávněna předčasně ukončit zkoušku, pokud vyhodnotí, že v důsledku činnosti uchazeče bezprostředně došlo k ohrožení nebo bezprostředně hrozí nebezpečí ohrožení zdraví, života a majetku či životního prostředí. Zdůvodnění předčasného ukončení zkoušky uvede autorizovaná osoba do Záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Uchazeč může ukončit zkoušku kdykoliv v jejím průběhu, a to na vlastní žádost.

Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou odbornou způsobilost a výsledek zapisuje do Záznamu o průběhu a výsledku zkoušky.

Výsledné hodnocení pro danou odbornou způsobilost musí znít:
- „splnil“, nebo
- „nesplnil“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé odborné způsobilosti.

Výsledné hodnocení zkoušky zní buď:
- „vyhověl“, pokud uchazeč splnil všechny odborné způsobilosti, nebo
- „nevyhověl“, pokud uchazeč některou odbornou způsobilost nesplnil. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí autorizovaná osoba vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před zkušební komisí složenou ze dvou členů. Všichni členové komise musí být přítomni u zkoušky po celou dobu trvání zkoušky.

Zkoušející je povinen provádět ověřování odborných způsobilostí při zkoušce přesně podle všech ustanovení tohoto hodnoticího standardu.

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat alespoň jednu z následujících variant požadavků:

a) Střední vzdělání s maturitní zkouškou v oboru strojírenství nebo hornictví nebo v oboru elektrotechnickém a nejméně 5 let odborné praxe v hornické činnosti nebo činnosti prováděné hornickým způsobem.
b) Vyšší odborné vzdělání v oboru strojírenství nebo v hornictví nebo v oboru elektrotechnickém a nejméně 5 let odborné praxe v hornické činnosti nebo činnosti prováděné hornickým způsobem.
c) Bakalářský studijní program v oboru strojírenství nebo hornictví nebo v oboru elektrotechnickém a nejméně 5 let odborné praxe v hornické činnosti nebo činnosti prováděné hornickým způsobem.
d) Vysokoškolské vzdělání se zaměřením na strojírenství nebo hornictví nebo elektrotechniku a nejméně 5 let odborné praxe v v hornické činnosti nebo činnosti prováděné hornickým způsobem.

Další požadavky:
- Autorizovaná osoba musí být držitelem oprávnění k hornické činnosti nebo činnosti prováděné hornickým způsobem podle věty první § 5 odst. 2 zákona č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě, ve znění pozdějších předpisů.

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost a praxi v povolání autorizujícímu orgánu, a to předložením dokladu nebo dokladů o získání odborné způsobilosti a praxe v povolání v souladu s hodnoticím standardem této profesní kvalifikace, nebo takovým postupem, který je v souladu s požadavky uvedenými v hodnoticím standardu této profesní kvalifikace autorizujícím orgánem stanoven.

Žádost o udělení autorizace naleznete na internetových stránkách autorizujícího orgánu: Ministerstvo průmyslu a obchodu, www.mpo.cz.

Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

- učebna, ve které se bude vykonávat zkouška, s přísunem potřebné energie odpovídající bezpečnostním a hygienickým předpisům,
- dílenské prostory a přísun potřebné energie odpovídající bezpečnostním a hygienickým předpisům,
- kompletní provozní a servisní dokumentace velkostroje týkající se výsypky nakládacího pásu velkostroje ne starší 15 let,
- strojní součásti, popř. strojní celky a běžné zámečnické ruční nářadí, nástroje a provozní hmoty (sada pilníků, ruční rámová pila, brusné papíry, kladívko, kleště, vrtačka, sada vrtáků, výstružníky, výhrubníky, spojovací materiál, pásy, profily, trubky),
- osobní ochranné pracovní pomůcky.

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnoticím standardu pro účely zkoušky. Zajištění vhodných prostor pro provádění zkoušky prokazuje žadatel odpovídajícím dokladem (např. výpis z katastru nemovitostí, nájemní smlouva, dohoda).

Doba přípravy na zkoušku

Uchazeč má nárok na celkovou dobu přípravy na zkoušku v trvání 15 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm, s organizací zkoušky, s požadavky BOZP a PO a s právy a povinnostmi uchazeče v rámci zkoušky dle zákona č. 179/2006 Sb.

Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky jednoho uchazeče (bez času na přestávky a na přípravu) je 2 až 3 hodin (hodinou se rozumí 60 minut).

Autoři standardu

Autoři hodnoticího standardu

Hodnoticí standard profesní kvalifikace připravila SR pro těžbu a úpravu nerostných surovin, ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR a SP ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:
Severočeské doly, a.s.
Hornická společnost podkrušnohorské oblasti